

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna i kształcenie specjalne – jak poprawnie organizować, efektywnie realizować oraz nie naruszać dyscypliny finansów publicznych w roku szkolnym 2025/2026

Nowy system finansowania oświaty, w tym kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej, od roku 2025

Planowane zmiany w wydawaniu orzeczeń i opinii w poradniach od września 2025 r. i nowy obowiązek szkoły i przedszkola w przygotowaniu opinii funkcjonowania ucznia/dziecka na podstawie oceny funkcjonalnej do wydania tych dokumentów od kwietnia 2026 r.

Odpowiedzialność prawna, organizacyjna i finansowa dyrektora za kształcenie specjalne i pomoc psychologiczno-pedagogiczną w placówce oświatowej w nowej rzeczywistości wdrażania edukacji włączającej oraz nowego systemu finansowania oświaty

Adresaci szkolenia:

Szkolenie adresowane jest do osób pracujących w placówkach oświatowych: tj. do Dyrektorów i kadry zarządzającej, oraz kadry JST odpowiedzialnej za nadzór administracyjno-finansowy nad placówkami oświatowymi, a także do pracowników placówki oświatowej: tj. Wychowawców, Nauczycieli, Specjalistów, Pedagogów szkolnych, Pedagogów specjalnych, Psychologów, Logopedów i Terapeutów itp.

W ramach szkolenia otrzymasz:

- certyfikat ukończenia warsztatu,
- pakiet materiałów merytorycznych,
- wsparcie trenera po warsztacie (mailowe lub telefoniczne).

Forma szkolenia:

Wykład interaktywny połączony z praktycznym warsztatem.

Osoby których udział w szkoleniu jest finansowany w co najmniej 70 % ze środków publicznych zwolnione są z podatku VAT, w przypadku braku finansowania ww. doliczony zostanie VAT w wysokości 23%.

Wstęp:

Polska edukacja i jej wyzwania w ramach długofalowej perspektywy wdrażania edukacji włączającej w polskich placówkach oświatowych wprowadza na poziomie ustawodawstwa nowe wyzwania natury prawnej i praktycznej w zakresie kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Czekają nas rewolucyjne zmiany związane m.in. ze zmianą funkcji poradni psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie dla każdego potrzebującego ucznia spersonalizowanych programów nauczania i wiele innych. Projektowane rozwiązania są zupełnie nowe i wymagające ogromu pracy na poziomie przedszkola, szkoły i placówki oświatowej.

W związku z tymi liczymy determinantami pomoc psychologiczno-pedagogiczna i kształcenie specjalne w placówce oświatowej stoi przed nowymi i jeszcze bardziej odpowiedzialnymi wyzwaniami i zadaniami edukacyjnymi, wychowawczymi i psychospołecznymi. W bardzo krótkim czasie polskie społeczeństwo i polska szkoła stała się społecznością wielokulturową z wieloma możliwościami i wieloma zagrożeniami, z którymi musimy sobie radzić w perspektywie długookresowej na różnych poziomach edukacji w tj.: dydaktyki, opieki, wychowania, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego.

Od 1 września 2022 r. zostały wprowadzone kolejne przepisy wdrażające edukację włączającą tj. przepisy dotyczące sposobu zatrudnienia specjalistów (tj. pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, pedagogów specjalnych) w polskiej szkole/przedszkolu/placówce oświatowej. Przepisy prawa od 1 września 2022 r. wprowadziły minima limitów zatrudniania we wszystkich przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych w placówkach publicznych i niepublicznych. Akty wykonawcze do powyższej noweli ustawy zawierają informacje na temat: kwalifikacji specjalistów tj. pedagogów specjalnych, wymiaru czasu pracy, szczegółowego zakresu obowiązków, oceny pracy specjalistów od nowego roku szkolnego i inne. Wszystkie działania utrzymane były w roku szkolnym 2023/2024.

W roku szkolnego 2024/2025 weszły w życie kolejne zmiany w przepisach prawa oświatowego tj. kolejne zwiększenie zatrudnienia specjalistów w polskich przedszkolach i szkołach oraz a od 2025 r. zmiana systemu finansowania oświaty w tym kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dn. 21 października 2024 r. Prezydent RP podpisał nową rewolucyjną ustawę o dochodach samorządu terytorialnego na rok 2025, a 19 grudnia Minister Edukacji Narodowej podpisał nowe rozporządzenie w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego w roku 2025.

Oba te dokumenty spowodują olbrzymie zmiany w finansowaniu JST w tym w finansowaniu zadań oświatowych znosząc subwencję ogólną (w tym subwencję oświatową) i wrażliwą potrzeby finansowe JST (w tym potrzeby oświatowe).

Nowy system finansowania zadań oświatowych, zmienił w szczególności sposób naliczania już nie subwencji oświatowej, ale potrzeb oświatowych na uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Dotychczasowy system i wysokość finansowania z ww. zakresu zależał od posiadania ważnego – na dzień 30 września roku bazowego – orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego przez ucznia, który szkoła, przedszkole czy placówka oświatowa wpisywała do systemu SIO, na podstawie którego MEN ustalał wagi subwencyjne w zależności od rodzaju niepełnosprawności.

Nowy system i wysokość finansowania zależy nie od rodzaju niepełnosprawności w ramach orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia w szkołach i przedszkolach ogólnodostępnych, tylko od tego, jak jest realizowane wsparcie na podstawie tego orzeczenia i jakie dane znajdują się w tym zakresie w systemie SIO od roku 2025 w oddziałach ogólnodostępnych, a od roku 2026 w oddziałach ogólnodostępnych i integracyjnych.

Od września 2025 R. czekają nas kolejne zmiany wdrażania edukacji włączającej. W Rządowym Centrum Legislacji w 1 sierpnia 2025 r. pojawił się projekt nowego rozporządzenia w sprawie wydawania orzeczeń i opinii przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, który zmienia i upraszcza od września 2025 r. m.in.:

- procedurę wydawania orzeczeń i opinii,
- wzory wydawanych orzeczeń i opinii

a także od kwietnia 2026 r. uzależnia wydanie orzeczenia bądź opinii od przygotowania obowiązkowej opinii funkcjonowania ucznia/dziecka w środowisku na podstawie oceny funkcjonalnej.

Obecnie w MEN trwają prace nad wdrożeniem oceny funkcjonalnej jako metody wspierającej realizacji edukacji włączającej w szkołach. MEN przygotowuje się do zmiany m.in. pracuje nad wdrożeniem Kwestionariusza Oceny Funkcjonalnej oraz uruchomieniem elektronicznej platformy wsparcia do pisania oceny funkcjonalnej.

Jak w takim razie prawidłowo planować, organizować, realizować: efektywnie, racjonalnie i optymalnie pomoc psychologiczno-pedagogiczną i kształcenie specjalne w tej złożonej rzeczywistości społecznej, finansowej i prawnej oraz **jak się przygotować do wdrożenia nowego obowiązku w placówce jakim będzie obowiązek przeprowadzania oceny funkcjonalnej przez nauczycieli?**

Dyrektor, oprócz wyzwań wynikających z obecnej sytuacji, nieustannie musi zmierzać się z wyzwaniami, które wynikają z obowiązku optymalizacji środków publicznych przeznaczanych na pomoc psychologiczno-pedagogiczną i kształcenie specjalne.

Często organy prowadzące JST mają dużo wątpliwości, czy ich placówki prowadzone należycie i zgodnie z przepisami obowiązującego prawa, w ramach przyznanych środków, realizują wszystkie zadania z zakresu kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zatwierdzając arkusz organizacyjny czy też zmiany do niego w ciągu roku szkolnego.

Ogólne podejście do problemu, a potem organizacja, realizacja i badanie efektywności zarówno pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jak również kształcenia specjalnego, mają swoje konsekwencje i odpowiedzialność dla Dyrektora nie tylko pod względem wypełnienia lub niewypełnienia zadań pedagogiczno-psychologicznych, ale także pod względem prawnym i finansowym.

Cel szkolenia:

Celami praktyczno-prawnego warsztatu będzie:

- zapoznanie z nowymi planowanymi wyzwaniami edukacji włączającej tj. nowym procesem wydawania orzeczeń i opinii przez poradnie oraz rolę przedszkola i szkoły w tym procesie tj. obligatoryjne przygotowywanie opinii funkcjonowania ucznia/dziecka w środowisku na podstawie oceny funkcjonalnej.
 - przedstawienie podstaw i praktycznego zastosowania Kwestionariusza Szkolnej Oceny Funkcjonalnej
 - omówienie procesu przeprowadzenia oceny funkcjonalnej w szkole, przedszkolu, placówce.
 - zapoznanie uczestników z najnowszymi regulacjami prawnymi i wymaganiami Państwa w ramach zatrudnienia specjalistów w roku 2025/2026 w kontekście wydatkowania kwoty potrzeb oświatowych w latach: 2025 i 2026,
 - przedstawienie nowej wiedzy prawnej z zakresu zmian systemu finansowania JST od 2025 r. w aspekcie finansowania zadań oświatowych, w tym kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - zaprezentowanie realizacji kierunków polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2025/2026 w kontekście planowania, organizowania, realizowania i badania efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz kształcenia specjalnego i innych form pomocowych uczniom w placówce oświatowej,
 - przedstawienie optymalnego modelu planowania, organizowania i realizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego pod względem prawnym i finansowym w obecnej rzeczywistości,
 - przeanalizowanie, czym są zajęcia specjalistyczne, a zajęcia rewalidacyjne – jak sprawnie organizować i skutecznie realizować oraz przygotować się do kontroli z zakresu nadzoru pedagogicznego (KO, MEiN) i kontroli finansowych (NIK, KAS, RIO, inne) w placówce oświatowej,
 - omówione zostaną szczegółowo w aspekcie prawno-praktycznym akty prawne, tj. m.in.:
1. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r.** w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych z późniejszymi zmianami oraz dwa rozporządzenia (ich części wspólne i różnice); do września 2025 r.
 2. **Projekt rozporządzenia z 1 sierpnia 2025 r.** w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

3. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r.**
w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym z późniejszymi zmianami;
 4. **Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r.**
w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z późniejszymi zmianami;
 5. **Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r** w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych
 6. **Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r.**
w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
 7. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 grudnia 2025 r.**
w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego.
 8. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 lipca 2026 r.**
w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego
- przedstawienie wymagań prawno-kontrolnych z zakresu nadzoru pedagogicznego i prawno-finansowych, tj. sprawozdawczość prawno-finansowa z zakresu kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w systemie SIO2,
 - interpretacja zapisów w opiniach i orzeczeniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych – popełniane błędy i dobre praktyki,
 - przedstawienie stanu zatrudnienia i nowe kwalifikacje specjalistów ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego i odpowiedni przydział zadań,
 - dokumentowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego oraz w ramach nadzoru pedagogicznego i innych form kontroli oraz nowego systemu finansowania zadań oświatowych w ramach kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Uwaga:

W trakcie zajęć zaplanowana jest dyskusja, komentarze do omawianych problemów. Uczestnicy otrzymają uaktualniony wykaz podstaw prawnych do opinii, orzeczeń wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz zaktualizowaną dokumentację w ramach realizacji zadań z tego zakresu.

Program:

Część I – Prawo i praktyka organizowania i realizacji kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówce

1. Ogólne zasady tworzenia prawa, w tym oświatowego w kontekście kształcenia specjalnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wczesnego wspomagania rozwoju, nauczania indywidualnego. Różne przepisy – różne formy wsparcia.
2. Znaczenie edukacji włączającej w polskim systemie oświaty w perspektywie długoterminowej – założenia, projekty, przepisy prawa.
3. Nowe planowane wyzwanie edukacji włączającej tj. nowy proces wydawania orzeczeń i opinii przez poradnie oraz rolę przedszkola i szkoły w tym procesie tj. obligatoryjne przygotowywanie opinii funkcjonowania ucznia/dziecka w środowisku na podstawie oceny funkcjonalnej.
4. Podstawowe założenia i praktyczne zastosowanie Kwestionariusza Szkolnej Oceny Funkcjonalnej.
5. Proces przeprowadzenia oceny funkcjonalnej w szkole, przedszkolu, placówce.
6. Zmiany w przepisach prawa dotyczące pomocy psychologiczno–pedagogicznej i kształcenia specjalnego, wczesnego wspomagania rozwoju, nauczania indywidualnego w zakresie finansowań na wyżej wymienione zakresy działań.
 - a). Zmiany w finansowaniu zadań oświatowych od roku 2025 tj. m.in. zastąpienie subwencji ogólnej (w tym subwencji oświatowej) – potrzebami finansowymi (w tym potrzebami oświatowymi) – przegląd przepisów prawa
 - b). Wykaz zmian od roku 2025 w zakresie: Finansowania jednostek samorządu terytorialnego. Finansowania zadań oświatowych. Systemu informacji oświatowej.
 - c). Potrzeby oświatowe w zakresie wsparcia ucznia ze SPE (Specjalnymi Potrzebami Oświatowymi) w kształceniu specjalnym i w pomocy psychologicznej pedagogicznej – zmiany w zakresie finansowania tych zadań i ich wpływ na dochody JST.
7. Organizacja, realizacja i efektywność:
 - a). pomocy psychologiczno-pedagogicznej
 - b). kształcenia specjalnego
 - c). indywidualnego nauczania
 - d). wczesnego wspomagania rozwoju
 - e). innych formy pomocowych dla dzieci i młodzieży
8. Kierunki polityki oświatowej w roku szkolnym 2025/2026.
9. Nawiązanie do Kierunków polityki oświatowej Państwa z roku 2020/2021 (priorytetu 2 i 7), z roku 2021/2022 (priorytetu 4), z roku 2022/2023 (priorytet 9) oraz z roku 2023/2024 (priorytet 6), 2024/2025 (priorytet 3) w kontekście ich korelacji i kontynuacji w bieżących kierunkach polityki oświatowej w roku 2025/2026.
10. Planowanie, organizowanie, realizowanie i efektywność pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego oraz innych działań pomocowych - podstawy prawne i praktyczne.
11. Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego oraz inne formy wsparcia. Różnica między zajęciami specjalistycznymi i zajęciami rewalidacyjnymi.

12. Obowiązki wynikające z wprowadzenia minimów zatrudnienia specjalistów i kwalifikacje specjalistów tj. pedagoga specjalnego od 1 września 2022 r. oraz zwiększenie limitów od – 1 września 2024 r. – zwiększenie wag na specjalistów w roku 2025.
13. Nowe zakresy zadań wychowawców, nauczycieli, specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego. Szczegółowy zakres obowiązków pedagoga specjalnego i innych specjalistów.
14. Algorytm wyliczania minimów etatów specjalistów w stosunku do liczby uczniów i wychowanków w przedszkolu/szkole – analiza praktyczna.
15. Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, indywidualnych możliwości psychofizycznych oraz czynników środowiskowych utrudniających funkcjonowanie ucznia w placówce oświatowej.
16. Procesy post diagnostyczne: m.in. praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rzeczywistości edukacji włączającej (czyli szkoła wysokiej jakości dla wszystkich) oraz rzeczywistości wielokulturowej (polski i ukraiński - uczeń z deficytami i uczeń zdolny).
17. Dokumentacja procesów organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego oraz innych form pomocowych: m.in.
 - a). Zapisy w statucie i ich poprawność prawna
 - b). Procedura pomocy psychologiczno-pedagogicznej, kształcenia specjalnego i innych form pomocowych – jako rekomendacja
 - c). Wzory dokumentów: arkusze diagnoz rozpoznawania indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, przykładowe programy zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przykładowe WOPFU i IPET, przykładowe wzory badania efektywności udzielonego wsparcia, dzienniki zajęć specjalistycznych z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dzienniki zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych, resocjalizacyjnych z zakresu kształcenia specjalnego, dzienniki specjalistów, dokumentacja z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju oraz inna dokumentacja m.in. zarządzenia, wnioski, oświadczenia, podania.

Część II – Prawo i kontrola zewnętrzna realizacji kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówce

1. Finansowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i kształcenia specjalnego w systemie prawa krajowego – zmiany w systemie finansowania zadań oświatowych od 2025 r.
2. Sprawozdawczość prawno-finansowa z zakresu kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz innych form pomocy.
3. Funkcjonalności w Systemie Informacji Oświatowej dotyczące sprawozdawczości realizacji kształcenia specjalnego, wczesnego wspomaganie rozwoju oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w zakresie zintegrowanej ścieżki kształcenia).
4. Weryfikacja i poprawność potrzeb oświatowych w Systemie Informacji Oświatowej z zakresu kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz innych form udzielanego wsparcia.

5. Praktyczne wskazówki – jak przygotować się do kontroli Najwyższej Izby Kontroli, Krajowej Administracji Skarbowej (instytucji kontrolnej Ministerstwa Finansów) i Regionalnej Izby Obrachunkowej, organu prowadzącego i innych instytucji.
 6. Praktyczne wskazówki - jak przygotować się do kontroli Ministerstwa Edukacji Narodowej i Kuratorium Oświaty.
 7. Protokoły pokontrolne, Orzecznictwo prawne i sądowe.
-

Podstawa Prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2025 poz. 1043 ze zm.)
2. Rozporządzenie MEN z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. 2023 poz. 2061 ze zm.)
3. Projekt rozporządzenia z 1 sierpnia 2025 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno- pedagogicznych
4. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. 2023 poz. 1798 ze zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. (Dz. U. 2020 poz. 1309 ze zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci. (Dz.U. 2017 poz. 1635 ze zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2023 poz. 2468 ze zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. 2023 poz. 2102 ze zm.)
9. Kierunki polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2020/2021 z 3 lipca 2020 r.
10. Kierunki polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2021/2022 z 8 lipca 2021 r.
11. Kierunki polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2022/2023 z 8 lipca 2022 r.
12. Kierunki polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2023/2024 z 16 czerwca 2023 r.
13. Kierunki polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2024/2025 z 13 czerwca 2024 r.
14. Kierunki polityki oświatowej Państwa na rok szkolny 2025/2026 z 28 maja 2025 r.